

2014.gada 25.novembrī

Programmas «Nacionālā klimata politika»
projektu atklāšanas konference

Latvijas klimata politika

Ilze Prūse

Klimata pārmaiņu departamenta
direktore

www.varam.gov.lv

VIDES AIZSARDZĪBAS UN
REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

Pirmsākumi... (1)

- 1995.gadā Latvija ratificē **Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par klimata pārmaiņām (UNFCCC)**.
- 2002.gadā Latvija ratificē UNFCCC **Kioto protokolu**.
- Kopš 2004. gada 1.maija UNFCCC un Kioto protokola nosacījumus Latvija pilda kā pasaules līdera klimata politikas jomā – **Eiropas Savienības** – dalībvalsts.

Pirmsākumi... (2)

- **Siltumnīcefekta gāzu (SEG) inventarizācijas** (monitorings, ziņošana) **sistēmas** izveide un ieviešana.
- **Eiropas Savienības Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas** (ES ETS) darbības uzsākšana un ieviešana Latvijā.
- Latvijas dalība **Starptautiskajā emisiju tirdzniecībā** – finansējuma avots Klimata pārmaiņu finanšu instrumentam (**KPFI**).
- **Kopīgi īstenojamo projektu** attīstīšana – starptautiski atbalstīts nacionāli īstenojams klimata politikas pasākums.

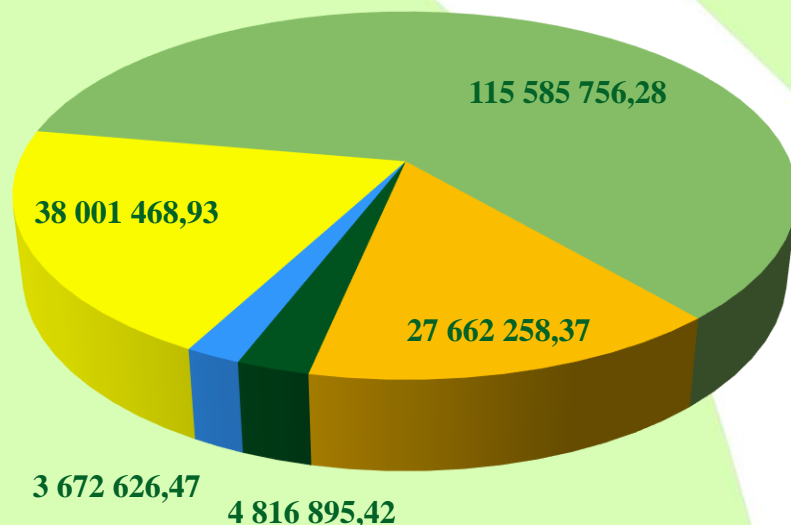
KPFI projektu konkursu īstenošana

(situācija uz 01.10.2014.)

- Projektu īstenošana notiek **4** projektu konkursos.
- **2206** projektos īstenošana noslēgusies, **360** projekti ir īstenošanas stadijā.
- No KPFI projektu īstenošanai pieejami **vairāk nekā 204 miljoni euro**; uz 1.oktobri noslēgto līgumu KPFI summa ir lielāka nekā 189 miljoni euro.

KPFI finansējuma struktūra, EUR

(balstoties uz atbalstāmo pasākumu veidu)

■ Energoefektivitātes paaugstināšana

■ Kompleksi risinājumi SEG emisiju samazināšanai

■ Atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju uzstādīšana

■ Klimata tehnoloģiju attīstīšana, sabiedrības informēšanas pasākumi

■ SEG samazināšana transporta sektorā

Šī brīža globālais konteksts

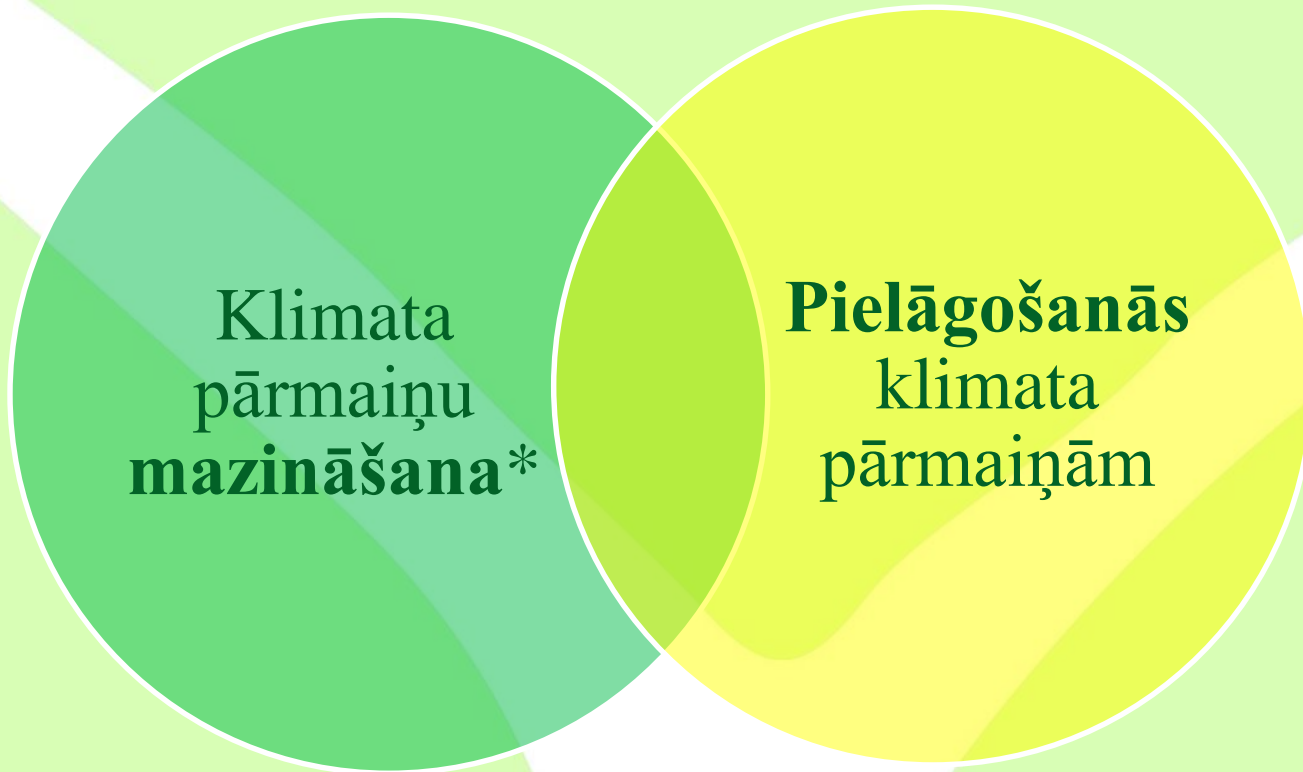
2011. gadā Dohā vienojās par **Kioto protokola otro periodu** un **2015.gada novembrī Klimata konferencē Parīzē** plānots pieņemt starptautisku (globālu) un juridiski saistošu vienošanos par klimata pārmaiņu ierobežošanu laika posmam pēc 2020.gada.

photo: jan_golinski_unfccc

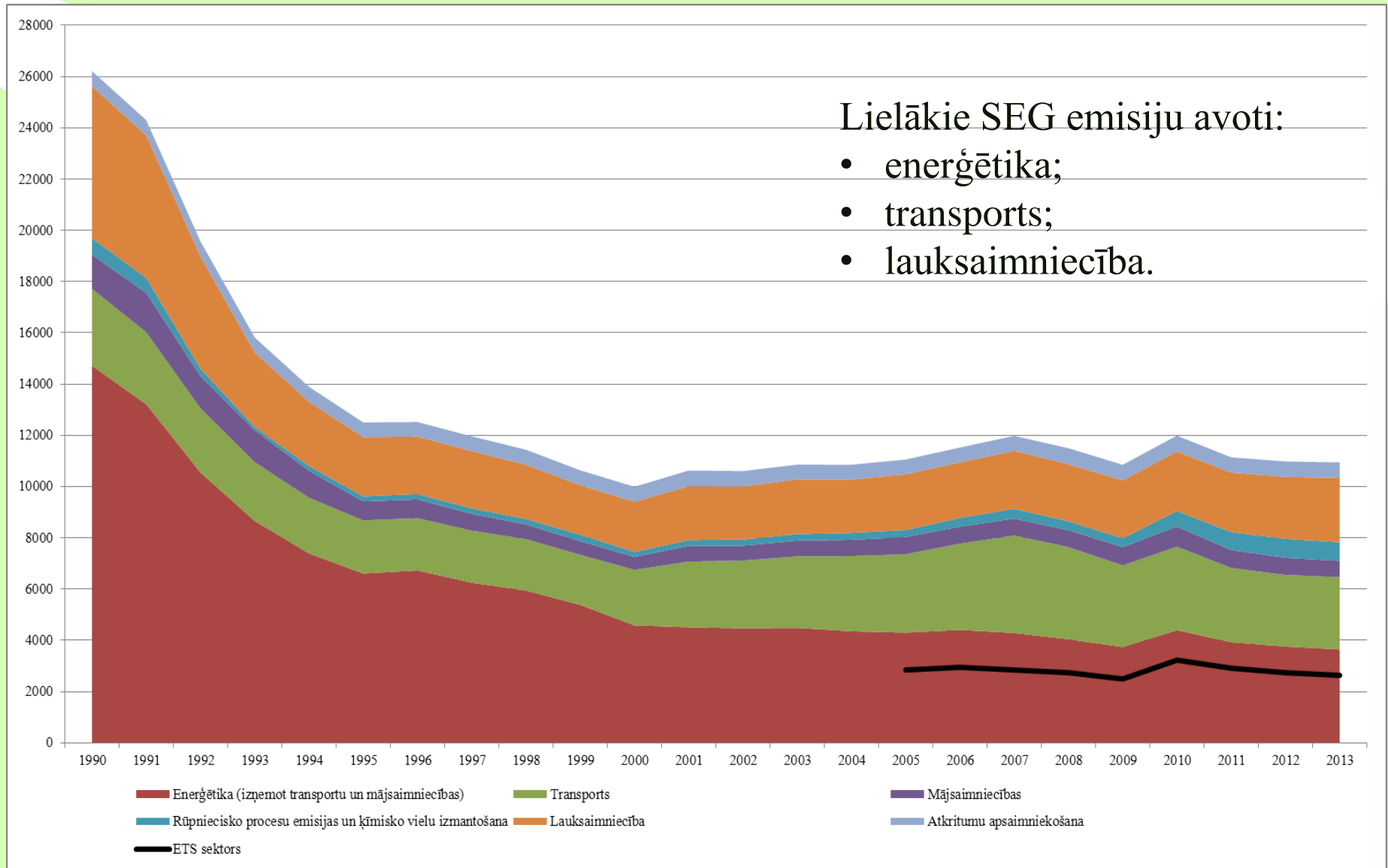
Klimata politikas pamatvirzieni

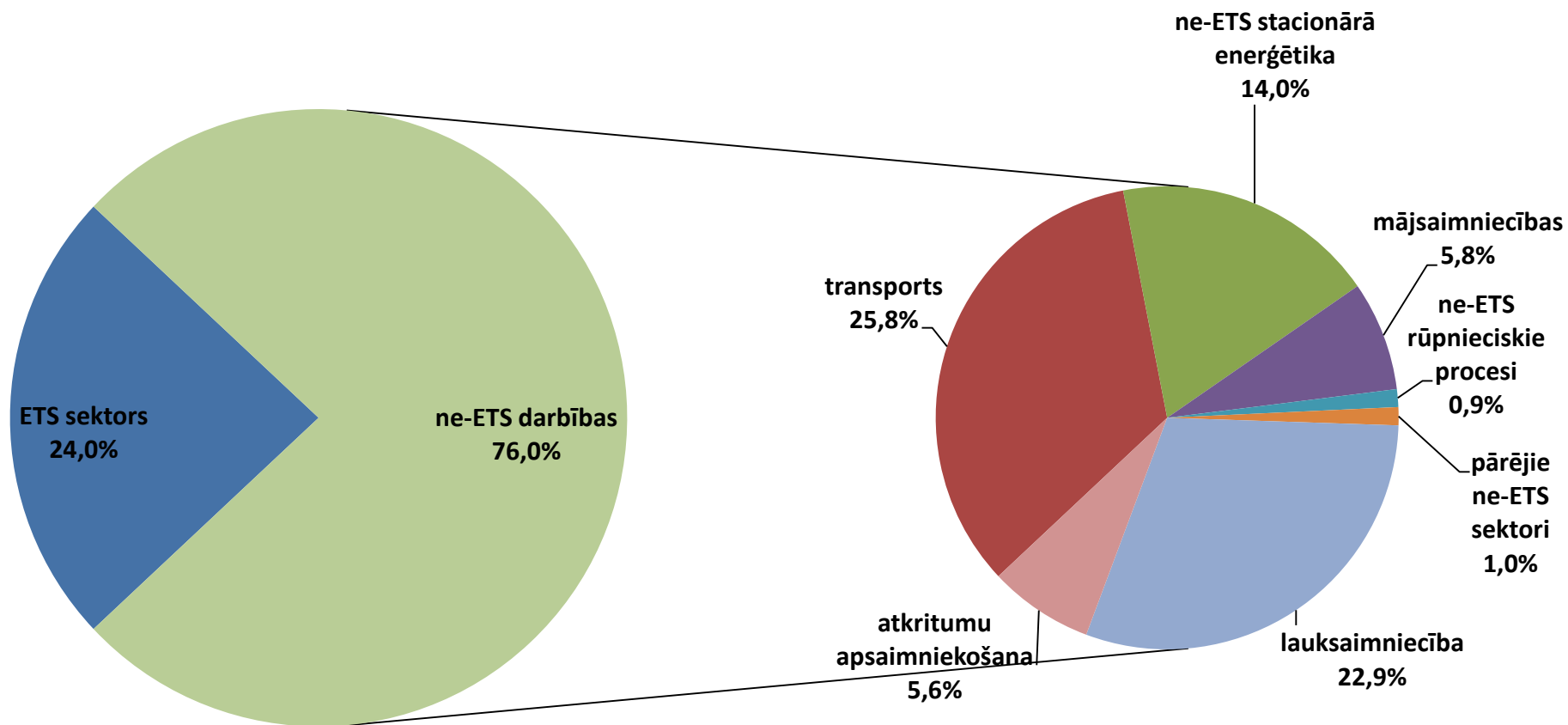
* Siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju ierobežošana un novēršana; oglekļa dioksīda (CO₂) piesaiste; SEG noglabāšana

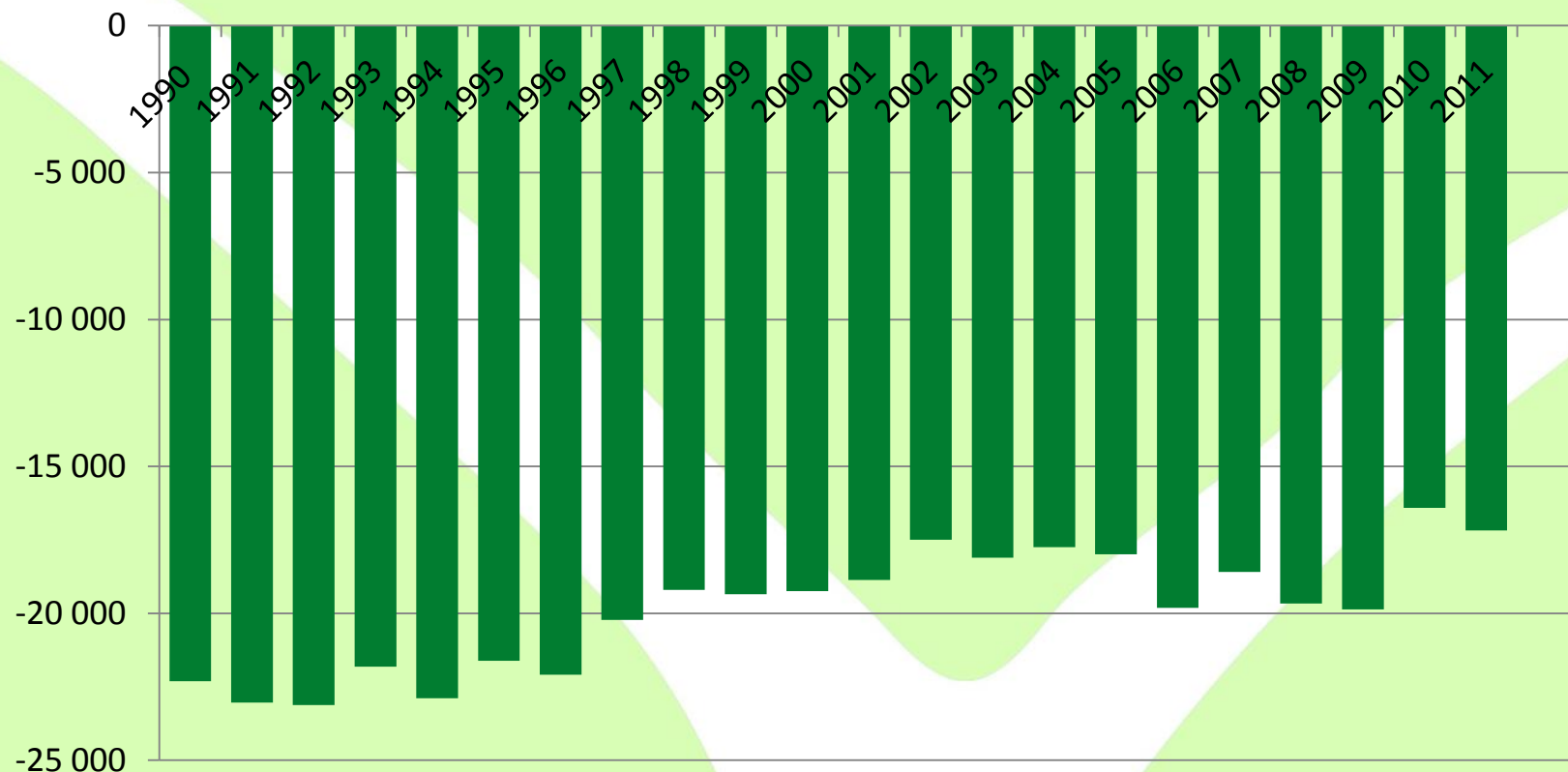
Latvijas SEG emisiju dinamika, Gg CO₂ ekv

Latvijas SEG emisiju struktūra 2013.gadā

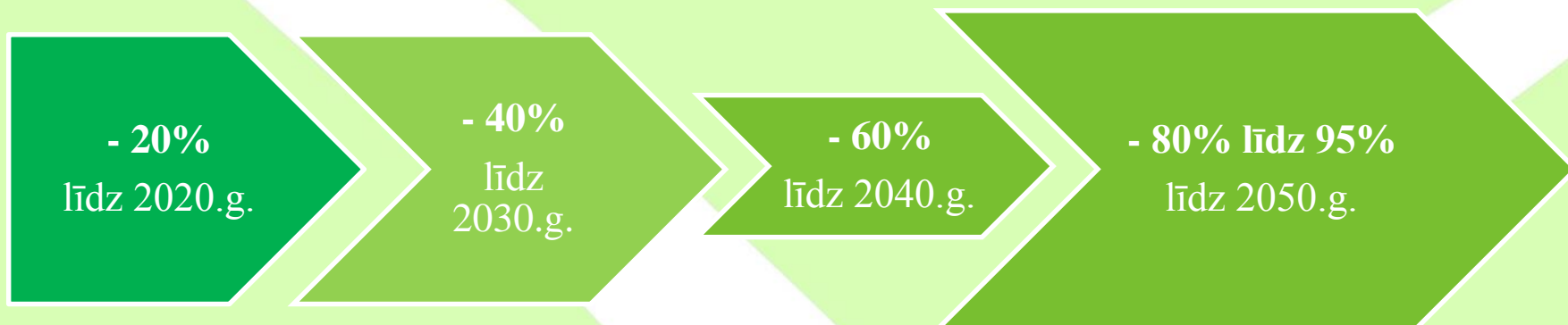
Latvijas CO₂ piesaistes dinamika un prognozes

Avots: 2013.gada SEG inventarizācija un Latvijas 2013. gada ziņojums EK „Politikas, pasākumi un SEG prognozes (Gg CO₂ ekv.)

ES virzība uz oglekļa mazietilpīgu attīstību

2011.gadā apstiprinātais Ceļvedis virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050. g.

Latvijas saistības SEG emisiju samazināšanai (salīdzinot ar 2005.gadu)

... līdz 2020.gadam

-21%
ETS sektorā

+17%
ne-ETS sektorā

... līdz 2030.gadam

-43%
ETS sektorā

vismaz 0%
ne-ETS sektorā

Latvijas mērķi SEG emisiju samazināšanai 2020.gadam un 2030.gadam...

- **Vides politikas pamatnostādņēs** (MK apstiprinātas 2014.gada 26.martā) noteikti ikgadēji SEG emisiju mērķi, kas pielāgoti 2020.gadam noteiktajām saistībām.

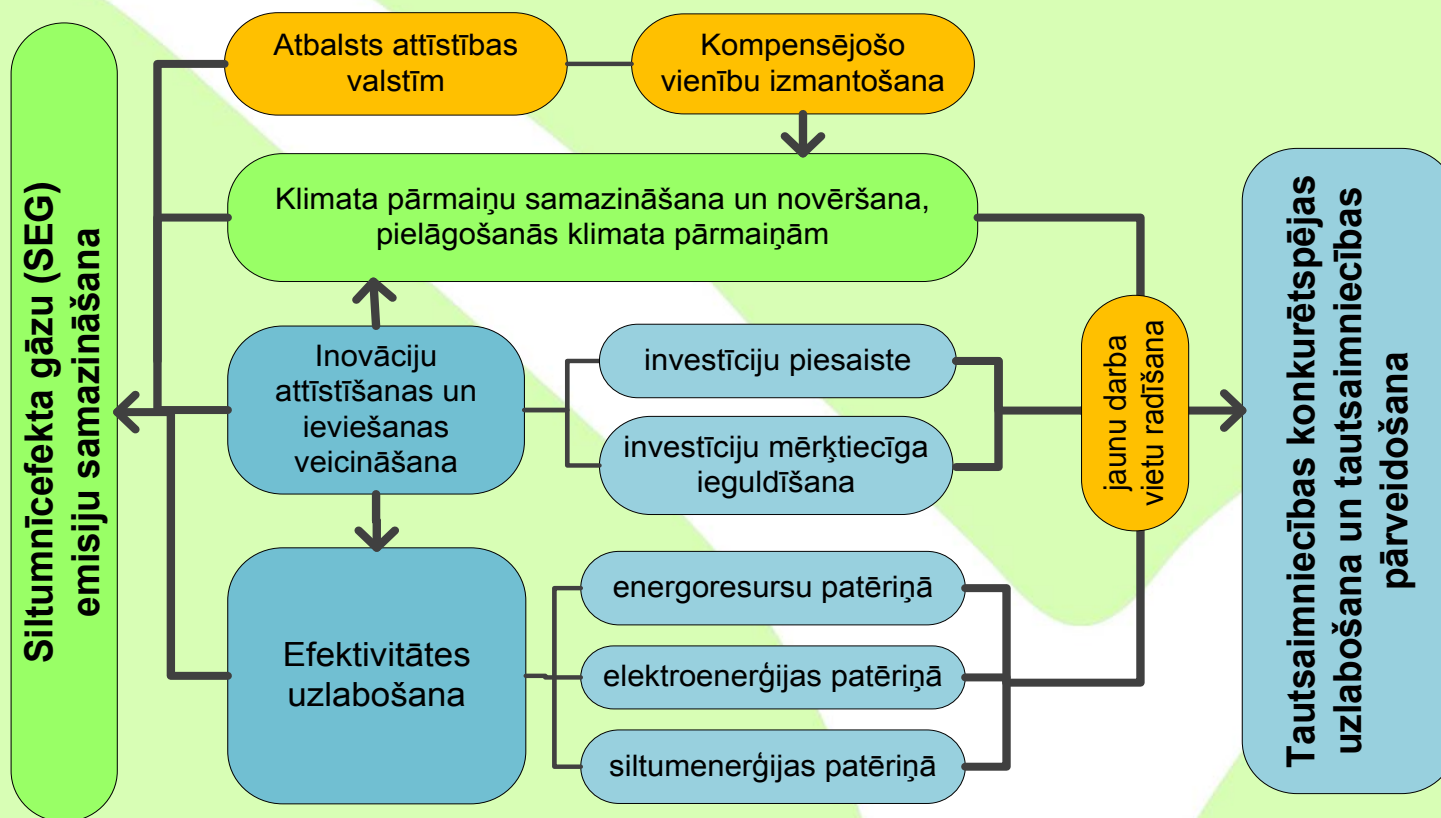
Ne-ETS ikgadējie mērķi

Gads	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CO ₂ ekv. milj. t.	8,99	9,07	9,16	9,25	9,34	9,42	9,51	9,6

- **Klimata pārmaiņu samazināšanas programmā 2015-2020.gadam** (plānots MK apstiprināt 2015.gadā) būs iekļauti SEG emisiju samazināšanas pasākumi, kas noteikti ne vien, ņemot vērā 2020.gadam noteiktajām saistībām, bet arī potenciālās 2030.gada saistības un saistības 2050.gadam.

Klimata politika = iespēja attīstībai!

 - ekonomikas dimensija

 - vides dimensija

 - sociālā dimensija

SEG samazināšana ⇒ Oglekļa mazietaipīga attīstība

Oglekļa mazietaipīga attīstība (*low carbon development*) jeb **OMA** – nodrošina pakāpenisku pāreju uz oglekļa mazietaipīgu ekonomiku – ekonomiku, kas rada minimālas siltumnīcefekta gāzu (SEG), sevišķi oglekļa dioksīda (CO₂), emisijas.

Latvijas klimata politikas 2014 – 2020.gadam galvenie darbības virzieni (1)

1. SEG samazināšana un CO₂ piesaistes nodrošināšana

- ES ETS darbības nodrošināšana
- Biomasas ilgtspējīga izmantošana
- CO₂ piesaistes nodrošināšana meža zemēs un oglekļa saistīšana koksnes produktos ar ilgu kalpošanas laiku
- Ēku energoefektivitātes uzlabošana
- Apgaismojuma infrastruktūras energoefektivitātes uzlabošana
- Videi draudzīgas transporta infrastruktūras attīstīšana un atjaunojamo energoresursu izmantošana transportā
- Ilgtspējīgas saimniekošanas prakses ieviešana lauksaimniecībā
- Atjaunojamo energoresursu izmantošana enerģijas ražošanā
- Zaļā publiskā iepirkuma veicināšana
- Oglekļa mazietilpīgu tehnoloģiju attīstīšana un ieviešana
- SEG samazināšanas un CO₂ piesaistes jautājumu integrēšana dažādu nozaru politikās un pašvaldību darbībā, t.sk. reģionālu stratēģiju/ plānu izstrāde

Latvijas klimata politikas 2014 – 2020.gadam galvenie darbības virzieni (2)

2. Pielāgošanās klimata pārmaiņām

- Klimata pārmaiņu Latvijā modelēšana un integrētas datu sistēmas izveide
- Risku un jutīguma analizēšana un pasākumu identificēšana pielāgošanās klimata pārmaiņām nodrošināšanai
- Klimata pārmaiņu monitoringa sistēmas attīstīšana
- Nacionālās sistēmas pilnveidošana gatavībai un reaģēšanai uz klimata pārmaiņu radītajām sekām
- Infrastruktūras nodrošināšana klimata pārmaiņu izraisīto plūdu risku novēršanai
- Krasta erozijas riska mazināšanas pasākumu ieviešana sabiedriski nozīmīgu infrastruktūras objektu aizsardzībai
- Pielāgošanās klimata pārmaiņām jautājumu integrēšana dažādu nozaru politikās un pašvaldību darbībā, t.sk. reģionālu stratēģiju/ plānu izstrāde

Latvijas klimata politikas 2014 – 2020.gadam galvenie darbības virzieni (3)

3. SEG emisiju uzskaitē un prognozēšana

- SEG ikgadējās inventarizācijas sistēmas pilnveidošana (sevišķi kontekstā ar datiem par zemes izmantošanu, zemes izmantošanas maiņu un mežsaimniecību)
- Nacionālās sistēmas izveide SEG emisiju un piesaistes prognozēšanai
- Latvijas starptautisko ziņošanas saistību izpilde

4. Pētījumu īstenošana klimata pārmaiņu, klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās klimata pārmaiņām jomās

5. Sabiedrības informēšana un izglītošana,

Galvenie klimata politikas izaicinājumi Latvijai

1. Domāšanas maiņa
 - Nevis pienākums, bet iespēja!
 - Joma, kurai jāpievērš īpaša, pastāvīga uzmanība!
2. Publiskā un privātā finansējuma piesaiste
3. Optimālāko no pieejamajiem risinājumiem atrašana un multiplicēšana
4. Jaunu risinājumu attīstīšana, ieviešana un popularizēšana gan Latvijā, gan ārvalstīs

Galvenais uzdevums

**Pielāgot Latvijas līdzšinējo politisko,
likumdošanas un institucionālo ietvaru
jaunajiem izaicinājumiem un izmantot klimata
politikas attīstības sniegtās iespējas Latvijas
valsts ilgtspējīgai attīstībai!**

**2015.gada I pusgadā Latvija būs Eiropas
Savienības Padomes prezidējošā valsts
(t.s. prezidentūra)!**

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Jautājumi?!

Dr.Oec. Ilze Prūse

Klimata pārmaiņu departamenta direktore

ilze.pruse@varam.gov.lv

